

NEDIM ZAHIROVIĆ

Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa, Leipzig

OSMANSKI POPISI STANOVNIŠTVA KAO IZVORI ZA GENEALOŠKA ISTRAŽIVANJA NA PRIMJERU POPISA SELA DONJI LJENOBUD I GORNJI LJENOBUD IZ 1850/51. GODINE

Sažetak

Rad se bavi osmanskim popisima stanovništva (*nüfus defteri*) koji su sačinjeni u 19. stoljeću u okviru opsežnih reformi koje su tada izvršene u Osmanskom carstvu. Budući da su u popisima, koji se odnose na područje Bosanskog ejaleta, u najvećem broju slučajeva navedena i prezimena popisanih osoba oni predstavljaju prvorazredne izvore za genealoška istraživanja. S tog gledišta u ovom radu razmatran je popis dva sela, Donjeg i Gornjeg Ljenobuda u kadiluku Donja Tuzla, iz 1850/51. godine tako što su prezimena, ubilježena u ovaj popis, upoređena s prezimenima koja se danas sreću u ova dva sela. Razmatranje pokazuje da se na temelju ovih popisa može s velikom vjerovatnoćom utvrditi postanak nekih današnjih patronimičkih prezimena u Donjem i Gornjem Ljenobudu i tako otvoriti mogućnost za rekonstrukciju rodoslovlja pojedinih porodica od sredine 19. stoljeća do danas.

Ključne riječi: Osmanski popisi stanovništva, 19. stoljeće, genealoška istraživanja, kadiluk Donja Tuzla, Donji Ljenobud, Gornji Ljenobud.

Sveobuhvatne reforme u Osmanskom carstvu pokrenute u prvoj polovici 19. stoljeća rezultirale su, između ostalog, novim načinom vođenja administracije i pojavom novih administrativnih i statističkih knjiga. Jedna od takvih novina bili su i popisi stanovništva (tur. *nüfus defteri*). Istraživački rad na ovim popisima započeo je još polovicom prošlog stoljeća da bi se u posljednjih desetak godina pojačao o čemu svjedoči pojavljivanje brojnih prijevoda ovih deftera.¹ U posljednje dvije godine imao sam priliku u dva navrata pregledati

1 O prvom popisu, odnosno popisima stanovništva u 19. stoljeću, o historijskim okolnostima koje su ih pratile, o samom procesu izrade ovih popisa i o arhivskim fondovima gdje se oni danas nalaze v. Enver Ziya Karal, *Osmanlı İmparatorluğunda İlk Nüfus Sayımı*, Ankara, 1943; Stanford J. Shaw, *The Ottoman Census System and Population, 1831-1914*, u: *International Journal of Middle East Studies* 9/3 (1978), 325–338; Kemal H. Karpat, *Ottoman Population 1830-1914: Demographic and Social Characteristic*, Madison, 1985; Mehmet Güneş, *Osmanlı Dönemi Nüfus Sayımları ve Bu Sayımları İçeren Kayıtları*, u: *Gazi Akademik Bakış* 8/15 (2014), 221–240.

neke popise upravo iz fonda *nüfus defteri* (NFS.d.) koji se čuvaju u Arhivu Predsjedništva Vlade u Istanbulu (Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA)). Riječ je o defterima koji se odnose na sjeveroistočnu Bosnu i to na kadiluke Bijeljino, Donju Tuzlu, Derventu, Gračanicu i Gradačac.² Radi o prvorazrednim izvorima koji nude pravo bogatstvo podataka za privredna, demografska, antropološka, genealoška, onomastička i druga istraživanja. U ovome radu želim ukazati na njihov značaj za genealoška istraživanja na temelju popisa sela Donji i Gornji Ljenobud u kadiluku Donja Tuzla.³

Prije nego prijedem na to želim dati kratak osvrt na diplomatsko-paleografske osobenosti pregledanih deftera, ali on se svakako ne može smatrati konačnim jer bi za temeljitiji opis trebalo uložiti puno više vremena. Defteri su vođeni posebno za pojedine kadiluke i to odvojeno za muslimane, nemuslimane i Rome. Romi muslimani i Romi nemuslimani su, također, odvojeno popisivani.⁴ Zasebno su popisivane i osobe koje su se nalazile u vojsci i stranci. Prvo su popisivana sjedišta kadiluka, a zatim sela u dotičnome kadiluku. Mjesta su popisivana po mahalama, odnosno kućama (hane) tako što je svaka kuća bila zavedena pod rednim brojem. Zatim je upisan kućni domaćin, potom i drugi muški članovi domaćinstva, domaćinovi sinovi, braća, djeca njegove braće, također i zetovi, ukoliko su živjeli u punčevom domaćinstvu. Redovno se navodi kakvim zanimanjem se domaćin bavi. Kod popisa sela to je skoro uvijek zemljoradnik, odnosno težak (tur. *rencber*), dok je u kasabama spektar zanimanja širok. Uz ime svake muške osobe, izuzev malodobne djece, dat je ukratko i tjelesni opis, kakvog je rasta, da li ima brkove ili bradu ili je golobrad. Ukoliko je u mahalama, odnosno selima postojala džamija, pisar obično na prvome mjestu bilježi kuću imama, a zatim i druga domaćinstva.⁵ Za razliku od identifikacijskih podataka u osmanskim defterima iz ranijeg perioda, koji se uobičajeno sastoje od imena same osobe i imena njenog oca, u ovim defterima, u najvećem broju slučajeva, je navedeno i porodično prezime. Kod rada na ovim defterima neki od problema ostaju isti kao i u slučaju deftera iz ranijeg perioda osmanske vlasti. To se najprije odnosi na čitanje imena osoba ubilježnih u deftere. U popisima obaju sela koja su navedena

2 Radi se o defterima 5898, 5917, 5918, 5925, 5926, 5927, 5928, 5944, 5946, 5947, 5949, 5950. Svi defteri potječu iz 1267. H. (1850/51.), osim deftera 5898, koji je iz 1266. H. (1849/50. godine).

3 Izbor na ova dva mjesta pao je najviše iz osobnih razloga: Donji Ljenobud je rodno selo autora ovog rada, a Gornji Ljenobud zajedno s Donjim Ljenobudom je nekada činio jedinstveno selo Ljenobud.

4 Ponekad je i odstupano od toga. Primjerice, u defteru 5928 zajedno su popisani Romi muslimani i Romi nemuslimani u Modriči.

5 U Odžaku, kadiluk Derventa, pisar ne bilježi prvo kuću imama nego kuću najutjecajnijeg Odžaćanina Muharem-bega (sin Hamza-begov), zatim kuću Rustem-bega (sin Abdulganijev), pa tek onda kuću imama Osman-efendije, v. BOA, NFS.d. 5898, fol. 153.

u naslovu ovog rada poseban problem je uobičajena zamjena suglasnika ڙ i ڄ, jer pisar tamo gdje bi trebao pisati ڙ piše ڄ i obratno. Istovremeno treba kazati da su se i popisivači susretali s brojnim problemima prilikom popisivanja stanovništva. Primjerice, iz popisa se može vidjeti da je popisivač često bilježio da starost popisanih osoba iznosi 40 odnosno 50 godina. Na temelju toga može se pretpostaviti da ljudi nisu znali tačno kazati koliko su bili stari, pa su popisivači na licu mjesta procjenjivali, odnosno zaokruživali njihovu starost na 40 ili 50 godina.

Područje nekadašnjeg sela Ljenobuda omeđeno je prirodnim granicama. Sa jugozapada i sjeverozapada granicu je predstavljala rijeka Tinja, dok je sjeverna granica bila rijeka Urvenica. S istočne strane Ljenobud je od sela Jasenica i Potpeć dijelila dolina kroz koju teče Likički potok i ta granica ide sve do mjesta gdje se on ulijeva u rijeku Tinju. Ljenobud se prvi puta spominje u popisu Vlaha Zvorničkog sandžaka iz 1528. godine.⁶ U popisu iz 1533. godine Ljenobud je imao 23 muslimanske i 29 hrišćanskih kuća, a od stanovnika sela je ubiran porez u iznosu od 4150 akči.⁷ Najkasnije 1750. godine Ljenobud je podijeljen na Donji i Gornji Ljenobud.⁸ Naziv Gornji Ljenobud je korišten sve do 1970-ih godina, ali je vremenom iščezao iz upotrebe. Danas se u zvaničnim dokumentima za Gornji Ljenobud isključivo koristi ime Kuge, dok je u imenu Donji Ljenobud izostavljena oznaka “Donji” i upotrebljava se samo naziv Ljenobud.⁹ Iako bi se na prvi pogled moglo pretpostaviti da je Gornji Ljenobud dobio naziv Kuge po epidemiji kuge podaci iz ovog deftera jasno govore da se ne radi o tome, budući da je ime nastalo od prezimena Kuga odnosno Kugić. Toponimija Ljenobuda pokazuje da je mjesto bilo nastanjeno još u vrijeme rane slavenske kolonizacije, mada ne treba isključiti da su ljudi tu živjeli i ranije. Na tu ranu slavensku kolonizaciju ukazuju mnogobrojni toponimi nastali od imena biljaka.¹⁰ Njih je mnogo pa navodim samo neke od njih: Breza, Šaš, Jasen¹¹, Klijen, Cerik, Brijest, Hrast. Neki toponimi odnose se na kakvoću (Slatina, Mekota, Glib), neki na konfiguraciju i položaj zemljišta (Strana, Dolovi, Prisoje, Osoje, Zagremica¹², Brdo), a neki na bavljenje agrikulturom (Prosina, Ovsišće¹³). Najvjerojatnije iz srednjovjekovnog

6 Adem Handžić, *Tuzla i njena okolina u XVI vijeku*, Sarajevo, 1975, 106.

7 Isti, *Dva prva popisa Zvorničkog sandžaka iz 1519. i 1533. godine*, Sarajevo, 1986, 210.

8 Šaban Hodžić, Stari turski dokumenti sa tuzlanskog područja, u: *Članci i građa za kulturnu istoriju istočne Bosne* 1 (1957), 54.

9 Danas oba sela pripadaju općini Srebrenik.

10 Up. Petar Šimunović, Zemljopisna imena kao spomenička baština, u: *Rasprave Zavoda za jezik Instituta za filologiju i folkloristiku* 8–9 (1982–1983), 240.

11 Mjesno stanovništvo izgovara Jasijen.

12 Nastalo od Zagrebica, odnosno njiva iza greblja.

13 U govoru mjesnog stanovništva Osište.

vremena ostali su toponimi Kraljevac, Međa i Karlovac. Ovi srednjovjekovni toponimi su smješteni u središnjem dijelu nekadašnjeg jedinstvenog Ljenobuda i do danas nisu urbanizovani, odnosno na tom dijelu nije došlo do izgradnje stambenih objekata. Nazivi iz osmanskog doba su Demir-kapija, Dežbegovac, Alibegovina i Krndija.¹⁴ Da je stanovništvo Ljenobuda prvobitno bilo kršćansko, odnosno vlaško, govore i malobrojni sačuvani toponimi koji su nastali od imena nekadašnjih kršćanskih stanovnika. Na području Donjeg Ljenobuda sačuvala su se takva dva toponima: Četkuša¹⁵ i Miholjiste. Toponima koji ukazuju na ranije stanovnike muslimane sačuvalo se, razumljivo, puno više, primjerice Emkuša, Ramuša, Smajlovica i Durakuša u Donjem Ljenobudu i Džankuša, Redžinac i Salihovac u Gornjem Ljenobudu.

Danas u Donjem Ljenobudu najviše zastupljena prezimena su Zahirović, Hadžić, Tursić, Softić, zatim slijede Dedić, Karić, Mujkić, Čajić, Džanić, Fazlić, Likić, Denjagić, Sadić, Eminović, Terzić, Omerčić, Halilović i Velić. Prema popisu iz 1850/51. godine Donji Ljenobud ima 24 kuće, odnosno domaćinstva i 88 upisanih muških osoba. Njih 42 su označeni kao sposobni (tüvana), 27 kao maloljetni (sabi), 13 kao stari muškarci (müsinn), a za dvojicu je navedeno da se nalaze u vojsci (redif).¹⁶ Od 24 domaćina 9 ima prezime Kalabić, 7 Šahić, 3 Dedić, 2 Harikić, 1 Mujkić, 1 Bajrić, a domaćin kuće br. 24 nije naveo prezime nego je kazao samo svoje i očevo ime. Samo prezimena Mujkić i Dedić koja su ubilježena u ovaj defer sačuvala su se do danas. Prije nego što na temelju ovog popisa prijedem na objašnjenje postanka današnjih prezimena Zahirović i Džanić želio bih razjasniti pitanje u pogledu prezimena Kalabić/Galabić. Iako pisar, odnosno popisivač kod osam domaćina bilježi ovo prezime kao Galabić غلابيك, a samo u jednom slučaju kao Kalabić قلابيك, smatram da je ovo prezime glasilo Kalabić, jer se ono u Bosni, Hrvatskoj, Srbiji i Crnoj Gori puno češće sreće nego Galabić.¹⁷ Danas u Donjem Ljenobudu nitko se više ne sjeća ovog prezimena niti se ono sačuvalo u toponimiji sela. Isto tako nije sačuvano sjećanje na prezimena Šahić, Harikić i Bajrić.

14 U govoru mjesnog stanovništva Begovac, Albegovina, Okrndija.

15 Nastalo od Četkova odnosno Cvjetkova njiva.

16 Očigledno se popisivač držao ove podjele: djeca 1–11 godina, sposobni 12–41 godine i stari od 42 godine naviše.

17 Na području današnje Republike Turske postoji više toponima Kalaba, a tako se zove i jedno selo u nekadašnjem kadiluku Çubukabad. Priređivači prijevoda popisa ovog kadiluka iz 1842. godine navode da se ovo selo u popisu bilježi kao Galaba, ali da se radi o selu Kalaba (Kalaba köyü), v. Hüseyin Çınar, İsmail Kıvrım, *1842 Tarihi Çubuk Kazası Nüfus Defteri*, Ankara 2016, 269. Prema Truhelki Kalaba je tipično vlaško prezime, v. Ćiro Truhelka, O podrijetlu žiteljstva grčkoistočne vjeroispovijesti u Bosni i Hercegovini, u: isti, *Studije o podrijetlu: etnološka razmatranja iz Bosne i Hercegovine*, Zagreb, 1941, 41. U prijevodu popisa Donjeg Ljenobuda ja sam uvijek navodio samo oblik Kalabić, jer smatram da to prezime tako treba čitati.

Ako znamo da se veliki dio današnjih prezimena u Bošnjaka formirao na patronimičkoj osnovi u 19. stoljeću, onda se može sasvim osnovano pretpostaviti da su današnja patronimička prezimena u Donjem Ljenobudu dijelom nastala od imena osoba navedenih u ovom popisu. Primjerice, domaćin kuće br. 7 u Donjem Ljenobudu je Kalabić Zahir, sin Osmanov, koji je tada imao 50 godina i upisan je zajedno sa svoja tri sina: Rustem (Hrusto), 24 godine, Osman, 22 godine i Mustafa, 18 godina. Zahirov sin Rustem imao je tri sina: Bećira, 7 godina, Halila, 5 godina i Husejna, 2 godine. Za druga dva Zahirova sina se ne navodi da imaju djecu, možda su bili neoženjeni ili su bili oženjeni, ali kada je vršen popis nisu imali mušku djecu. Kako je ovo jedini Zahir u cijelom Donjem Ljenobudu onda smatram da su današnji Zahirovići potekli iz njegove kuće i da su prezime dobili upravo po njemu. Kao domaćin kuće br. 16 je upisan Harikić Džano, sin Halilov, koji je tada imao 50 godina. U njegovom domaćinstvu upisani su njegovi sinovi: Mustafa, 22 godine, Osman, 16 godina i Arif, 9 godina. Džanin sin Mustafa je imao sinove Mustafu, 2 godine i Hasana, 1 godina. Kao i Kalabić Zahir i ovaj Harikić Džano je jedina osoba koja se zove Džano, pa smatram da današnji Džanići u Donjem Ljenobudu vuku porijeklo od ovoga Džane, odnosno iz ove kuće Harikića.

Prema popisu iz 1850/51. godine selo Gornji Ljenobud ima ukupno 32 kuće i 95 upisanih muških stanovnika od kojih su 52 navedeni kao sposobni, 11 kao stari, 31 je maloljetan i 1 vojnik. Najbrojnije prezime je Kugić koje ima 14 domaćina, Podrug 9, Šehić 3, Selimović 2, Likić 1, Lelkić¹⁸ 1, Havkić 1, dok jedan domaćin nije naveo prezime nego samo svoje ime i ime svoga oca. I ovdje je potrebno pojasniti način pisanja prezimena Kugić i Podrug. Najbrojnije prezime Kugić piše se redovno kao Kukić قوقيك.¹⁹ Međutim, Kuge, sadašnje ime Gornjeg Ljenobuda, govori da se prezime treba čitati kao Kugić. Situacija kod prezimena Podrug je zamršenija, jer ga pisar piše u više oblika: بودوروق, بودورق, بودورق و بودوروق. Iako se prezime može čitati i kao Poturak, odnosno Poturković mislim da se ono mora čitati kao Podrug, jer se danas jedan dio Kuga zove Podruzi i to ime je sigurno nastalo od ovog prezimena.²⁰ Druga prezimena koja se navode u ovom popisu Gornjeg Ljenobuda su: Selimović, Šehić, Havkić, Lelkić i Likić. Danas u Gornjem Ljenobudu, odnosno u Kugama i Likama, kao i na Bjelavama, naselju koje se nalazi na području nekadašnjeg Ljenobuda i u koje je odselio jedan broj porodica iz

18 Ja sam prezime pročitao kao Lelkić, mada bi se moglo čitati i kao Lilkić. Međutim, moguće da je pisar pogriješio i stavio još jedno suvišno "l" pa bi se onda u oba slučaja radilo o prezimenu Likić.

19 U jednom slučaju pisar ovo prezime počinje sa ك, a ne sa ق.

20 Prezime Podrug sreće se i u Hrvatskoj, odnosno u Dalmaciji, u Splitu, Solinu, okolici Sinja i Šibenika, v. Petar Šimunović, *Hrvatska prezimena: podrijetlo, značenje i rasprostranjenost*, Zagreb, 1995, 80.

Kuga i Lika, nalazimo slijedeća prezimena: Okić, Tursunović, Junuzović, Beganović, Smajlović, Suljić, Bećirović, Omerović, Džanić, Sadiković, Mehmedović, Gavranović, Mujić i Alić. Ako primijenimo isti metod kao i u slučaju Donjeg Ljenobuda onda se sasvim utemeljeno može pretpostaviti da su današnji Junuzovići nastali od Podruga (kuća br. 20 ili 22), isto to vrijedi i za Tursunoviće (kuća br. 15), a Džanići vuku porijeklo od Kugića (kuće br. 9 i 10).

U nekim slučajevima možemo osnovano pretpostaviti u kakvom srodstvu su stajali domaćini pojedinih kuća. Kao primjer navodim kuće br. 7, 8 i 9 u Donjem Ljenobudu. Tamo su kao domaćini navedeni već spomenuti Kalabić Zahir, zatim Kalabić Osman i Kalabić Emin. Iz tri razloga pretpostavljam da su oni bili braća; prvo, kod svakog od njih je navedeno da se otac zove Osman; drugo, Zahir je bio star 50, Emin 36, a Osman 35 godina, pa gledajući njihovu starosnu dob nema ništa što bi govorilo protiv pretpostavke da su bili braća; treći razlog bio bi taj što su njihove kuće popisane jedna poslije druge. Zahir, Osman i Emin imali su još jednog brata Ahmeta koji je umro, a tri Ahmetova sina živjela su u Osmanovom domaćinstvu.²¹ Kalabić Osman je dobio ime po svome ocu Osmanu, a njegova braća Zahir i Ahmet dali su po jednom od svojih sinova očevo ime. Najvjerojatnije su i Dedić Halil i Dedić Mustafa (kuće br. 12 i 13) bili braća, također Harikić Ibrahim i Harikić Džano (br. 15 i 16). Najvjerojatnije Šahić Hasan, Isa i Alija (br. 19, 22, 23) bili su braća, a Ibrahim Šahić (br. 20) je bio njihov otac. U Gornjem Ljenobudu nalazimo domaćine Podruga Isu, Ismaila i Junuza (br. 20, 21 i 22) za koje, također, pretpostavljam da su bili braća, jer kod svakog od njih Hasan je navedeno kao očevo ime. Kod njih trojice slijedeća stvar je zanimljiva: u domaćinstvu Podruga Junuza ubilježena su njegova dva sina, Bećir i Rešid, a u domaćinstvu Podruga Ise ubilježen je Isin bratić, a Junuzov sin Hasan. Smatram da se ovdje radi o starom običaju da se bratu ili sestri, koji u braku nemaju muške djece ili uopće nemaju djece, dâ jedno dijete pa se može pretpostaviti da je Podrug Junuz sina Hasana dao svome bratu Isi. Broj muške djece u jednom domaćinstvu rijetko prelazi tri.²² Velika domaćinstva, kao primjerice domaćinstvo braće Kugić Mustafe i Sadika u Gornjem Ljenobudu (br. 2), u kojem su također živjeli sinovi njihovog umrlog brata Begtaša, prava

21 Popisivač navodi ova tri Ahmetova sina: Hasan, 19, Osman, 18 i Hasan, 15 godina. Ovdje je on očigledno pogriješio navodeći dva puta ime Hasan. Moguće je da se ovaj treći Ahmetov sin zvao Husejn kako je bio čest običaj kod muslimana da se sinovima daju imena Hasan i Husejn po ugledu na Poslanikove unuke.

22 Izuzetak u ovome pogledu predstavlja spomenuti Osman-efendija iz Odžaka (bilj. 5) koji je imao šest sinova. Očigledno je Osman-efendija, za kojeg je u popisu navedeno da je star 50 godina, imao dvije žene, jer njegova prva dva upisana sina Husejn i Ibrahim imali su 26 odnosno 23 godine, a sinovi Adil, Sabit, Mehmed i Omer 9, 7, 5 i 3 godine.

su rijetkost. U Gornjem Ljenobudu, također, nalazimo četiri domaćina koji su u četrdesetim godinama, ali bez muške djece (moguće je da uopće nisu bili oženjeni). U Donjem Ljenobudu, kuća br. 13, imamo slučaj da je otac samo 9 godina stariji od svog sina (otac Dedić Mustafa ima 37 a njegov sin Halil 28 godina) što govori da su muška djeca ponekad vrlo rano stupala u brak. U oba sela ne nalazimo niti jednog muškarca koji je u trenutku popisa prelazio 60 godina starosti.²³

Zaključno se može kazati da bi s gledišta genealoških istraživanja ovi osmanski popisi mogli dobiti svoje puno značenje ako bi se zajedno koristili s katastarskim i matičnim knjigama koje su nastale za vrijeme austrougarske vlasti i u vrijeme prve Jugoslavije. Naime, na taj način mogla bi se pouzdano rekonstruisati genealogija jednog broja porodica od prve polovice 19. stoljeća pa sve do danas.²⁴

Donji Ljenobud (BOA Istanbul, NFS.d. 5946, fol. 551–557)

Kuća 1.

- /1/ Alija Mujkić, sin Nuhov, zemljoradnik, srednjeg rasta, bijele brade, 50 godina ;
- /2/ njegov brat Husejn, srednjeg rasta, prosijede brade, 40;
- /3/ Husejnov sin Nezir, srednjeg rasta, crne brade, 27;
- /4/ Husejnov sin Rešid, srednjeg rasta, smeđih brkova, 23;
- /5/ Husejnov sin Alija, golobrad, 19.

Kuća 2.

- /1/ Šahić Osman, sin Sinanov, zemljoradnik, srednjeg rasta, prosijede brade, 41;
- /2/ njegov zet Dedić Mustafa, sin Sinanov, visokog rasta, smeđih brkova, 30;
- /3/ njegov sestrić Abdulah, sin Mustafin, golobrad, 5;
- /4/ njegov sestrić Sulejman, sin Mustafin, 1.

23 Najstarija osoba na koju sam dosada naišao u ovim popisima je Bašić Alija, sin Halilov, iz sela Vranovići, kadiluk Gračanica, koji je u trenutku popisa imao 80 godina. Husejn, jedan od njegova tri sina, tada je imao 23 godine, v. BOA Istanbul, NFS.d. 5926, fol. 193. Ne mogu u potpunosti isključiti da mi je negdje promakla osoba koja je bila starija od njega.

24 Dobri primjeri genealoških istraživanja na temelju katastarskih i matičnih knjiga mogu se vidjeti u ovim radovima: Rusmir Djedović, Širbegovići iz Gračanice, u: *Gračanički glasnik* 30 (2015.), 110–122; Nusret Duranović, Duranovići iz Srebrenika, *Baština sjeveroistočne Bosne* 7 (2015), 264–276.

Kuća 3.

- /1/ Kalabić Mustafa, sin Mustafin, zemljoradnik, srednjeg rasta, prosijede brade, 42;
- /2/ njegov sin Sulejman, srednjeg rasta, svijetlih brkova, 20;
- /3/ njegov sin Mehmed, golobrad, 18;
- /4/ njegov sin Osman, 9;
- /5/ Mustafin brat Abdulmedžid, srednjeg rasta, crnih brkova, 36.

Kuća 4.

- /1/ Kalabić Hasan, sin Sadika, zemljoradnik, srednjeg rasta, smeđih brkova, 38;
- /2/ njegov sin Bećir, srednjeg rasta, svijetlih brkova, 20;
- /3/ njegov sin Abdulvehab, golobrad, 18;
- /4/ njegov sin Osman, golobrad, 17;
- /5/ njegov sin Ađul²⁵, 4.

Kuća 5.

- /1/ Kalabić Ibrahim, sin Vajkanov, zemljoradnik, srednjeg rasta, prosijede brade, 50;
- /2/ njegov sin Alija, srednjeg rasta, smeđih brkova, 25.

Kuća 6.

- /1/ Kalabić Mustafa, sin Mehmedov, zemljoradnik, srednjeg rasta, žute brade, 40;
- /2/ njegov sin Hasan, golobrad, 20;
- /3/ njegov sin Bećir, 2.

Kuća 7.

- /1/ Kalabić Zahir, sin Osmanov, zemljoradnik, visokog rasta, bijele brade, 50;
- /2/ njegov sin Rustem, srednjeg rasta, žutih brkova, 24;
- /3/ njegov sin Osman, srednjeg rasta, svijetlih brkova, 22;
- /4/ njegov sin Mustafa, golobrad, 18;
- /5/ njegov unuk Bećir, sin Rustemov, 7;
- /6/ njegov unuk Halil, sin Rustemov, 5;
- /7/ njegov unuk Husejn, sin Rustemov, 2.

25 Popisivač je na početku stavio ğ pa bi se ime čitalo Gađul, ali mislim da se to svakako treba čitati kao Ađul.

Kuća 8.

- /1/ Kalabić Emin, sin Osmanov, zemljoradnik, srednjeg rasta, smeđih brkova, 36;
- /2/ njegov sin Mustafa, srednjeg rasta, žutih brkova, 24;
- /3/ njegov sin Alija, golobrad, 18.

Kuća 9.

- /1/ Kalabić Osman, sin Osmanov, zemljoradnik, srednjeg rasta, smeđih brkova, 35;
- /2/ njegov sin Bećir, 8;
- /3/ njegov sin Mustafa, 2;
- /4/ njegov sin Ahmed, 1;
- /5/ Hasan, sin Osmanovog brata Ahmeda, golobrad, 19;
- /6/ Osman, sin Osmanovog brata Ahmeda, golobrad, 18;
- /7/ Hasan, sin Osmanovog brata Ahmeda, golobrad, 15.

Kuća 10.

- /1/ Kalabić Mehmed, sin Mustafin, zemljoradnik, srednjeg rasta, bijele brade, 50;
- /2/ Omer, sin Mehmedovog brata Osmana, golobrad, 19;
- /3/ Omerov sin Osman, 5.

Kuća 11.

- /1/ Kalabić Omer, sin Salihov, zemljoradnik, srednjeg rasta, žutih brkova, 28;
- /2/ njegov sin Mustafa, 4.

Kuća 12.

- /1/ Dedić Halil, sin Beširov, zemljoradnik, srednjeg rasta, bijele brade, 50;
- /2/ njegov sin Bešir, srednjeg rasta, žute brade, 30;
- /3/ njegov sin Bećir, žutih brkova, 25;
- /4/ njegov sin Osman, srednjeg rasta, svijetlih brkova, 23;
- /5/ njegov unuk Mustafa, sin Beširov, 9;
- /6/ njegov unuk Abdulah, sin Beširov, 2.

Kuća 13.

- /1/ Dedić Mustafa, sin Beširov, zemljoradnik, srednjeg rasta, žute brade, 37;
- /2/ njegov sin Halil, srednjeg rasta, smeđih brkova, 28.

Kuća 14.

- /1/ Dedić Hasan, sin Osmanov, zemljoradnik, srednjeg rasta, prosijede brade, 42;
- /2/ njegov sin Osman, visokog rasta, žutih brkova, 23.

Kuća 15.

- /1/ Harikić Ibrahim, sin Halilov, zemljoradnik, visokog rasta, prosijede brade, 50;
- /2/ njegov sin Halil, golobrad, 14;
- /3/ njegov sin Mustafa, 5;
- /4/ njegov sin Nezir, 2.

Kuća 16.

- /1/ Harikić Džano, sin Halilov, zemljoradnik, visokog rasta, prosijede brade, 46;
- /2/ njegov sin Mustafa, srednjeg rasta, žutih brkova, 22;
- /3/ njegov sin Osman, golobrad, 16;
- /4/ njegov sin Arif, 9;
- /5/ njegov unuk Mustafa, sin Mustafin, 2;
- /6/ njegov unuk Hasan, sin Mustafin, 1.

Kuća 17.

- /1/ Bajrić Omer, sin Mustafin, zemljoradnik, srednjeg rasta, žutih brkova, 30;
- /2/ njegov brat Halil, golobrad, 17.

Kuća 18.

- /1/ Šahić Alija, sin Mehmedov, zemljoradnik, srednjeg rasta, prosijede brade, 43;
- /2/ njegov sin Husejn, golobrad, 16;
- /3/ njegov sin Hašim, 8.

Kuća 19.

- /1/ Šahić Hasan, sin Ibrahimov, zemljoradnik, srednjeg rasta, žutih brkova, 36;
- /2/ njegov sin Mustafa, srednjeg rasta, svijetlih brkova, 22;
- /3/ njegov sin Osman, golobrad, 16;
- /4/ njegov sin Omer, 5;
- /5/ njegov sin Šerif, 2.

Kuća 20.

- /1/ Šahić Ibrahim, sin Tursunov, zemljoradnik, srednjeg rasta, bijele brade, 58;
- /2/ njegov sin Ibrahim, golobrad, 18;
- /3/ njegov pastarak Mustafa, sin Muratov, visokog rasta, svijetlih brkova, 22.

Kuća 21.

- /1/ Šahić Omer, sin Abdulmuminov, zemljoradnik, srednjeg rasta, bijele brade, 55;
- /2/ njegov sin Mehmed, srednjeg rasta, žutih brkova, 26;
- /3/ njegov unuk Mustafa, sin Mehmedov, 3.

Kuća 22.

- /1/ Šahić Isa, sin Ibrahimov, zemljoradnik, srednjeg rasta, crnih brkova, 30.

Kuća 23.

- /1/ Šahić Alija, sin Ibrahimov, zemljoradnik, srednjeg rasta, žutih brkova, 31;
- /2/ njegov sin Bećir, 5;
- /3/ njegov sin Bego, 2.

Kuća 24.

- /1/ Mustafa, sin Abdullahov, zemljoradnik, srednjeg rasta, crnih brkova, 23;
- /2/ njegov brat Hasan, golobrad, 9.

Sposobnih 46, maloljetnih 27, starih 13, 2 u vojsci, ukupno 88, kuća 24.

Gornji Ljenobud (BOA, NFS.d. 5946, fol. 558–567).

Kuća 1.

- /1/ Kugić Bećir, sin Mustafin, zemljoradnik, srednjeg rasta, smeđih brkova, 30;
- /2/ njegov sin Mustafa, 5;
- /3/ njegov sin Ahmet, 3;
- /4/ njegov sin Emin, 1;
- /5/ Bećirov brat Mustafa, srednjeg rasta, žutih brkova, 20.

Kuća 2.

- /1/ Kugić Mustafa, sin Osmanov, zemljoradnik, srednjeg rasta, prosijede brade, 40;
- /2/ njegov sin Mustafa, golobrad, 15;
- /3/ njegov sin Halil, 5;
- /4/ njegov brat Sadik, srednjeg rasta, prosijede brade, 50;
- /5/ Alija, sin Sadikov, srednjeg rasta, žute brade, 25;
- /6/ Hamid, sin Sadikov, golobrad, 19;
- /7/ Osman, sin Sadikov, golobrad, 17;
- /8/ Ibrahim, sin Sadikov, golobrad, 16;
- /9/ Bećir, sin Sadikovog brata Begtaša, srednjeg rasta, žutih brkova, 28;
- /10/ Muharem, sin Sadikovog brata Begtaša, srednjeg rasta, crnih brkova, 25;
- /11/ Vejsil, sin Muharemov, 2;
- /12/ Omer, sin Begtašev, srednjeg rasta, žute brade, 23;
- /13/ Jusuf, sin Omerov, 3.;

Kuća 3.

- /1/ Kugić Sulejman, sin Husejnov, zemljoradnik, srednjeg rasta, žute brade, 40;
- /2/ njegov sin Ibrahim, golobrad, 12;
- /3/ njegov sin Ahmet, 3;

Kuća 4.

- /1/ Kugić Omer, sin Husejnov, zemljoradnik, srednjeg rasta, bijele brade, 50.

Kuća 5.

- /1/ Kugić Mehmed, sin Husejnov, zemljoradnik, srednjeg rasta, prosijede brade, 40;
- /2/ njegov sin Alija, golobrad, 18;
- /3/ njegov sin Osman, 3.

Kuća 6.

- /1/ Kugić Halil, sin Sadikov, zemljoradnik, srednjeg rasta, bijele brade, 50;
- /2/ Sinan, sin Halilov, srednjeg rasta, crnih brkova, 24;
- /3/ Bećir, brat Halilov²⁶, srednjeg rasta, svijetlih brkova, 22;
- /4/ Sulejman, sin Halilov, golobrad, 19.

26 Popisivač je naveo da je Bećir bio Halilov brat, ali je vjerovatnije da je on bio Halilov sin.

Kuća 7.

- /1/ Kugić Abdulah, sin Sadikov, zemljoradnik, srednjeg rasta, bijele brade, 58;
- /2/ njegov sin Sulejman, srednjeg rasta, smeđih brkova, 30;
- /3/ njegov sin Osman, srednjeg rasta, crnih brkova, 29;
- /4/ njegov unuk Osman, sin Sulejmanov, 6;
- /5/ njegov unuk Zejćir, sin Sulejmanov, 2;
- /6/ njegov unuk Husejn, sin Sulejmanov, 3.;

Kuća 8.

- /1/ Kugić Selim, sin Mustafin, zemljoradnik, srednjeg rasta, prosijede brade, 41;
- /2/ njegov sin Nezir, srednjeg rasta, žutih brkova, 25;
- /3/ njegov unuk Mehmed, sin Nezirov, 6;
- /4/ Nezirov pastorak Ibrahim, sin Husejnov, golobrad, 15.

Kuća 9 .

- /1/ Kugić Mehmed, sin Džanin, zemljoradnik, srednjeg rasta, crne brade, 38;
- /2/ njegov sin Mustafa, golobrad, 16;
- /3/ njegov sin Mehmed, 8;
- /4/ njegov sin Bećir, 2.

Kuća 10.

- /1/ Kugić Zahir, sin Džanin, zemljoradnik, srednjeg rasta, žutih brkova 30;
- /2/ njegov sin Sulejman, 4.

Kuća 11;

- /1/ Kugić Ibrahim, sin Mustafin, zemljoradnik, srednjeg rasta, žute brade, 36;
- /2/ njegov sin Sulejman, 2.

Kuća 12.

- /1/ Kugić Husejn, sin Mustafin, zemljoradnik, srednjeg rasta, prosijede brade, 30;
- /2/ njegov sin Hasan, golobrad, 10.

Kuća 13.

- /1/ Kugić Osman, sin Mustafin, zemljoradnik, srednjeg rasta, žute brade, 36;
- /2/ njegov sin Osman, 6;
- /3/ njegov sin Ahmet, 2.

Kuća 14.

- /1/ Alija, sin Zahirov, srednjeg rasta, prosijede brade, 40;
- /2/ njegov sin Hasan, srednjeg rasta, žutih brkova, 23;
- /3/ Mustafa, sin Alijinog brata Hurema, 13.

Kuća 15.

- /1/ Podrugović Mustafa, sin Tursunov, zemljoradnik, srednjeg rasta, svijetlih brkova, 22;
- /2/ njegov sin Mustafa, 3;
- /3/ njegov brat Omer, golobrad, 15.

Kuća 16.

- /1/ Podrug Osman, sin Alijin, zemljoradnik, srednjeg rasta, bijele brade, 50;
- /2/ njegov bratić Alija, sin Ahmedov, srednjeg rasta, svijetlih brkova, 20;
- /3/ Alijin sin Emin, 4.

Kuća 17.

- /1/ Podrug Omer, sin Ahmetov, zemljoradnik, srednjeg rasta, žutih brkova, 30;
- /2/ njegov sin Ahmet, golobrad, 16.

Kuća 18.

- /1/ Kugić Hasan, sin Mustafin, zemljoradnik, srednjeg rasta, bijele brade, 46;
- /2/ njegov sin Mustafa, 6;
- /3/ njegov sin Osman, 3;
- /4/ njegov sin Ibrahim, 1.

Kuća 19.

- /1/ Šehić Sulejman, sin Halilov, zemljoradnik, srednjeg rasta, žute brade, 30;
- /2/ njegov sin Mustafa, golobrad, 13;
- /3/ njegov sin Jusuf, 3.

Kuća 20.

- /1/ Podrug Isa, sin Hasanov, zemljoradnik, srednjeg rasta, prosijede brade, 40;
- /2/ njegov bratić Hasan, sin Junuzov, golobrad, 20.

Kuća 21.

/1/ Podrug Ismail, sin Hasanov, zemljoradnik, srednjeg rasta, prosijede brade, 40;

Kuća 22.

/1/ Podrug Junuz, sin Hasanov, zemljoradnik, srednjeg rasta, prosijede brade, 40;

/2/ njegov sin Bećir, golobrad, 14;

/3/ njegov sin Rešid, 6.

Kuća 23.

/1/ Podrug Salih, sin Omerov, zemljoradnik, visokog rasta, bijele brade, 50;

/2/ njegov sin Osman, visokog rasta, svijetlih brkova, 22.

Kuća 24.

/1/ Podrug Mustafa, sin Osmanov, zemljoradnik, srednjeg rasta, crnih brkova, 46.

Kuća 25.

/1/ Podrug Alija, sin Omerov, zemljoradnik, srednjeg rasta, prosijedih brkova, 43.

Kuća 26.

/1/ Havkić Mehmed, sin Muratov, zemljoradnik, srednjeg rasta, crnih brkova, 31.

Kuća 27.

/1/ Šehić Mehmed, sin Halilov, zemljoradnik, srednjeg rasta, smeđih brkova, 36;

/2/ njegov sin Šerif, 9.

Kuća 28.

/1/ Šehić Ibrahim, sin Halilov, zemljoradnik, srednjeg rasta, crnih brkova, 38;

/2/ njegov sin Hasan, 2.

Kuća 29.

/1/ Selimović Abdulah, sin Ismailov, zemljoradnik, srednjeg rasta, žutih brkova, 25;

/2/ njegov brat Ismail, golobrad, 19;

/3/ njegov amidža Musa, sin Husejnov, srednjeg rasta, žutih brkova, 40.

Kuća 30.

/1/ Selimović Halil, sin Ismailov, zemljoradnik, srednjeg rasta, žutih brkova, 30;

/2/ njegov sin Ahmet, 3.

Kuća 31.

/1/ Lelkić Omer, sin Osmanov, zemljoradnik, srednjeg rasta, crnih brkova, 30;

/2/ njegov sin Osman, 3.

Kuća 32.

/1/ Likić Abdulah, sin Halilov, zemljoradnik, golobrad, 19;

/2/ njegov brat Halil, 9;

/3/ njegov amidža Mustafa, sin Osmanov, srednjeg rasta, prosijedih brkova, 43.

Sposobnih 52, maloljetnih 31, starih 11, u vojsci 1, ukupno 95, kuća 32.

OTTOMAN CENSUSES AS SOURCES OF GENEALOGIC RESEARCH ON AN EXAMPLE OF DONJI LJENOBUD AND GORNJI LJENOBUD VILLAGES CENSUS OF 1850/51

Abstract:

The paper deals with the Ottoman censuses (*nüfus defteri*) conducted in 19th century as part of comprehensive reforms implemented in the Ottoman Empire at the time. Since the censuses related to the Bosnian eyalet also included first and last names of inhabitants, they serve as valuable sources of genealogical research. With that in mind, we investigated the censuses of two villages, Donji and Gornji Ljenobud in the kadiluk of Donja Tuzla in 1850/51. First and last names entered into the census were compared to the ones that still exist in those villages. The research shows that the censuses provide a high probability of identifying some of the current patronymic names in Donji and Gornji Ljenobud, thus opening a possibility of reconstruction of genealogy of individual families from 19th century to the present day.

Key words: Ottoman census, 19th century, genealogic research, kadiluk of Donja Tuzla, Donji Ljenobud. Gornji Ljenobud.